

VÄESTÖREKISTERIKESKUKSESTA TERVEYDENHUOLLON VARMENNEPALVELUJEN TUOTTAJA 1.12.2010

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) tehtävät terveydenhuollon varmentajana ja varmennepalvelujen hoitajana siirtyvät Väestörekisterikeskukseen (VRK) 1.12.2010 alkaen. Tehtävien siirto on edellyttänyt sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007), sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) sekä väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) muuttamista.

VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN JA VALVIRAN TEHTÄVÄT

Väestörekisterikeskuksesta tulee terveydenhuollon lakisääteinen varmentaja, joka vastaa myös terveydenhuollon ja apteekkien henkilöstön varmennehakemusten rekisteröinnistä.

Valviran vastuulle jäävät edelleen terveydenhuollon valtakunnallisissa tietojärjestelmissä tarvittavat terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin (Terhikki-rekisteri) tietoihin perustuvat rooli- ja attribuuttitietopalvelut sekä niin kutsutut Valvira-koodistot. Lisäksi Valviran tehtävänä on antaa Väestörekisterikeskukselle terveydenhuollon toimintaan sekä elinkeinon- ja ammatinharjoittamiseen liittyvää asiantuntemusta.

Valvira ylläpitää nykyistä varmennejärjestelmää laissa säädetyllä tavalla varajärjestelmänä ja sairaanhoitopiirien organisaatiovarmenteiden tuottamista varten enintään 30.6.2012 saakka. Järjestelmän sulkemisen jälkeen Valviran varmenteita ja kortteja ei voi enää käyttää.

Valviran nykyisellä järjestelmällä tuotetaan 1.12.2010 lukien uusia varmenteita ja kortteja rajoitetusti ainoastaan niitä jo aikaisemmin käyttäneille organisaatioille.

Muutokseen liittyen Valvirasta siirtyy kolme varmenneasiantuntijaa VRK:hon

REKISTERÖINTIPISTEET

VRK:n varmennepalveluiden rekisteröintipiste muodostuu internet-pohjaisen varmenteiden ja korttien hallintasovelluksen (Vartti) käyttöoikeudesta ja VRK:n hyväksymistä rekisteröintitoimihenkilöistä sekä varmennehakemusten käsittelyyn riittävästä tilasta. Mikäli rekisteröijäorganisaatio päättää käyttää kuvallisia kortteja, se joutuu lisäksi järjestämään itse kuvien tuottamisen haluamallaan tavalla.

VRK antaa sopimusperusteisen rekisteröintioikeuden ja Vartti-sovelluksen käyttöoikeuden hyväksymälleen julkisen ja yksityisen terveydenhuollon organisaatiolle sekä apteekille. Rekisteröintioikeus voidaan antaa organisaatiolle, jonka arvioidaan voivan luotettavasti vastata rekisteröinnin toteuttamisesta ja sen edellyttämistä tietoturva- ja tietosuojasta. VRK myös hyväksyy rekisteröintiä suorittavat toimihenkilöt. Rekisteröinti-tehtävä suositellaan liitettäväksi ensisijaisesti henkilöstöhallintoa taikka tietoturvaa ja tietosuojaa hoitavien henkilöiden tehtäviin. Koska rekisteröintipisteessä voidaan tuottaa kortinlukijasovelluksen ja kortinlukijalaitteen avulla myös tilapäisvarmenne ja yksilöidä (valmistaa) nk. varakortti, rekisteröintipisteitä pyritään perustamaan paikallisesti ja alueellisesti riittävän kattavasti.

Ilman rekisteröintipistettä toimiva organisaatio voi tarvittaessa valtuuttaa julkisen terveydenhuollon organisaation rekisteröimään varmennehakemukset puolestaan. VRK:n hyväksymä valtuutus liitetään VRK:n ja sen lukuun toimivan rekisteröijän väliseen sopimukseen. Rekisteröivälle organisaatiolle muiden organisaatioiden varmennehakemusten käsittelystä aiheutuvien kustannusten kattaminen ratkaistaan myöhemmin erikseen. Tästä syystä toiselle organisaatiolle annettavista rekisteröintipalveluista ei toistaiseksi peritä maksua, vaan muille organisaatioille tehdyistä rekisteröinneistä kerätään tiedot rekisteröintijärjestelmään maksujen myöhempiä määräämistä varten.

30.11.2010

Rekisteröinnin käyttöönoton valmistelu aloitetaan VRK:n joulukuussa 2010 toteuttamalla sairaanhoitopiireihin nimettyjen alueellisten KanTa-hankevastaavien perehdytystilaisuudella. Hankevastaavat organisoivat alueellaan yhdessä VRK:n kanssa rekisteröintipisteiden perustamisen sekä rekisteröintikoulutuksen edellyttämät toimenpiteet.

VARMENTEET JA KORTIT

VRK:n varmennepalvelut ja tuotteet terveydenhuollolle ja apteekkeille muodostavat toimialakohtaisen kokonaisuuden. Terveydenhuollon ja apteekkien tulee sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain nojalla käyttää toiminnassaan nimenomaan VRK:n terveydenhuollon varmennepalveluita ja -tuotteita. Potilas- ja lääkemääräystietojen käsittelyssä ei siten voida käyttää esimerkiksi sähköistä henkilökorttia tai VRK:n tuottamia muita varmenteita tai kortteja.

VRK:n terveydenhuollon varmenteet vastaavat teknisesti ja toiminnallisesti sekä varmennekortit ulkoasultaan Valviran varmenteita ja kortteja. Varsinaiset kortit yksilöidään korttitehtaassa ja varakortit rekisteröintipisteessä. Terveydenhuollon organisaatio ja apteekki voi kuitenkin KanTa-palveluiden ensimmäisessä käyttöönottovaiheessa päättää organisaatiokohtaisesti, haluaako se varsinaiset kortit kuvallisina vai kuvattomina (tavoitteena on kuitenkin korttien kuvallisuus niitä seuraavan kerran uusittaessa). Organisaatio vastaa mahdollisesti käytettävistä valokuvista aiheutuvista kustannuksista sekä valokuvien hankkimisesta ja käyttöoikeuksista. Varakortit ovat aina kuvattomia.

1) Terveydenhuollon ammattihenkilöille, 2) terveydenhuollon ja apteekkien muulle henkilöstölle sekä 3) terveydenhuollon ja apteekkien valtuuttamille muille henkilötoimijoille (ei palvelussuhdetta organisaatioon) myönnettävät varmenteet ja kortit kuuluvat eri varmenneryhmiin. Terveydenhuollon ammattihenkilön ammattikortti on yleiskäyttöinen yli organisaatorajojen. Organisaation tulee kuitenkin käyttöoikeushallinnan avulla määrittää myös terveydenhuollon ammattihenkilölle hänen tehtäviensä mukaiset organisaatiokohtaiset käyttöoikeudet.

Terveydenhuollon ammattihenkilölle myönnetään aina terveydenhuollon ammattikortti, mikäli hän edes osaksi työskentelee terveydenhuollon ammattioikeutta edellyttävässä tai nimikesuojauksen piirissä olevassa ammattitehtävässä. Terveydenhuollon ammattihenkilön varmenteessa ja kortin pintapainatuksessa oleva ammattinimike on hänen rekisteröity ammattioikeutensa (ei organisaation virka- tai tehtävänimike). Muun henkilöstön ja nk. henkilötoimijoiden kortit ovat organisaatiokohtaisia, ja organisaatio vastaa osaltaan niitä haettaessa annettavien tietojen oikeellisuudesta. Näiden korttien nimikkeenä käytetään organisaation virka- tai tehtävänimikettä tai muuta vastaavaa tehtävää kuvaavaa nimikettä.

VRK:N VARMENTEIDEN JA KORTTIEN KÄYTTÖÖNOTTO

VRK:n varmennepalveluiden käyttöönotto terveydenhuollossa ja apteekkeissa aloitetaan eReseptin pilottikäyttöönotoissa sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisen tietohallinnon neuvottelukunnan koordinaatiojohtajan vahvistaman käyttöönottojärjestyksen mukaisesti. Ensimmäiset käyttöönotot tapahtuvat vuoden 2011 alkupuolella eReseptin Kotkan, Länsi-Pohjan ja Savonlinnan piloteissa. Alkuvuoden 2011 aikana tuotetaan varmenteet ja kortit myös alkaviin eArkiston pilotteihin. Loppuvuoden 2011 käyttöönottojen järjestyksestä ja ajankohdista päätetään ja tiedotetaan myöhemmin erikseen.

Turun eReseptin pilotissa käytössä olevat Valviran toimikortit vaihdetaan VRK:n kortteihin pilottikäytön laajenemisen päätyttyä keväällä 2011. Tavoitteena on korvata myös muualla käytössä olevat Valvira-kortit sekä sairaanhoitopiirien organisaatiokortit vuoden 2011 aikana. Muille terveydenhuollon palvelujen antajille ja apteekkeille tuotetaan VRK:n varmenteita ja kortteja vuoden 2011 aikana käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

VRK:n ja Valviran toukokuussa 2010 käynnistämä varmennepalveluiden siirtoprojekti etenee suunnitellusti. Palveluvarmenteita voidaan tuottaa 1.12.2010 lukien, ja myös testivarmenkekortteja pyritään jakamaan joulukuun 2010 aikana.

30.11.2010

Henkilövarmenteiden ja toimikorttien hakeminen ja toimittaminen

Henkilövarmenteita ja toimikortteja haettaessa on käytettävissä kaksi eri menettelytapaa:

1) Yksilöllinen hakemuskäsittely ja kortin toimittaminen

Henkilövarmenteen hakija tunnistetaan hakemusta jätettäessä ja rekisteröitäessä. Korttitehdas toimittaa toimikortin hakemusta rekisteröitäessä vastaanottajaksi merkityn organisaation rekisteröintitoimihenkilölle, joka luovuttaa sen varmenteen haltijalle kuittausta vastaan. PIN-tunnusluvun ja PUK-avaustunnusluvun sisältävä suljettu kirjekuori toimitetaan erikseen toimikortin haltijalle.

2) Nk. massarekisteröinti ja kortin toimittaminen

Massarekisteröinnistä sovitaan VRK:n kanssa tapauskohtaisesti, ja se edellyttää hakemustiedoston sisältävän vähintään 300 varmenteen hakijan tiedot. Organisaatio tuottaa määrämuotoisen hakemustiedoston, jonka avulla hakemuserä rekisteröidään ja varmenteet ja kortit tuotetaan. Korttitehdas toimittaa korttierän hakemuserää rekisteröitäessä vastaanottajaksi merkityn organisaation rekisteröintitoimihenkilölle, joka tunnistaa varmenteenhaltijan ja luovuttaa toimikortin kuittausta vastaan. PIN-tunnusluvun ja PUK-avaustunnusluvun sisältävä suljettu kirjekuori toimitetaan erikseen toimikortin haltijalle.

Palveluvarmenteet ja niiden asentaminen

VRK varmenteiden käyttäminen organisaatiossa edellyttää, että organisaatio asentaa VRK:n luotetuksi varmentajaksi tietojärjestelmässään/järjestelmissään. VRK ja Valvira tuottavat joulukuun 2010 aikana usean luotetun varmentajan ja varmennetyypin käsittelyn peruserämuotoista koskevan kuvauksen järjestelmätoimittajia varten.

VRK tuottaa terveydenhuollon palveluvarmenteita 1.12.2010 lukien.

Kortinlukijaohjelmisto

VRK:n käyttämä DigiSign-kortinlukijaohjelmisto tulee olemaan terveydenhuollon toimijoiden ja apteekkien vapaasti ladattavissa VRK:n www.fineid.fi -sivuilta. VRK:n tähän saakka käyttämään kortinlukijaohjelmistoversioon tehdään kuitenkin terveydenhuollon asiakkuuden vuoksi muutoksia. Tämä merkitsee, että VRK:n tai Valviran nykyisin käyttämät DigiSign-kortinlukijaohjelmiston versiot eivät ole yhteentoimivia VRK:n tuottamien terveydenhuollon toimikorttien kanssa.

Kortinlukijat

Valvira ja VRK ovat julkaisseet www-sivuillaan omiin nykyisiin järjestelmiinsä liittyen tietoja niistä kortinlukijalaitteista, jotka ovat saatujen käyttökokemusten perusteella toimineet moitteettomasti kummankin varmentajan nyt käytössä olevien korttien osalta. Koska VRK:n terveydenhuollon varmennekortit ja varakortit poikkeavat kuitenkin joidenkin teknisten yksityiskohtien osalta sekä Valviran että VRK:n nykyisin käytössä olevista korteista, VRK päivittää yhteentoimivia kortinlukijalaitteita koskevan informaationsa tammikuun 2011 loppuun mennessä.

VARMENTEISTA, TOIMIKORTEISTA JA REKISTERÖINNISTÄ AIHEUTUVAT KUSTANNUKSET

Väestörekisterikeskus tuottaa terveydenhuollon varmennepalvelut valtion maksuperustelain mukaisesti julkisoikeudellisina (omakustannushintaisina) suoritteina.

Valvira maksaa Väestörekisterikeskukselle varmennepalveluiden tuottamisesta ja kortinlukijaohjelmiston käyttöoikeudesta sekä toistaiseksi terveydenhuollon palvelujen antajille, apteekkeille ja niiden henkilökunnalle sekä terveydenhuollon ja apteekkien KanTa-tietoliikenneyhteydet hoitaville toimittajille (nk. liittytäkseen) myönnettävistä varmenteista (henkilö- ja palveluvarmenteet) ja toimikorteista sekä rekisteröintisovelluksen käyttöoikeudesta aiheutuvat kustannukset. Organisaatiot vastaavat rekisteröinnin edellyttämistä henkilöstö- ja tilakustannuksista sekä korteissa mahdollisesti käytettävistä valokuvista aiheutuvista kustannuksista. Toiselle organisaatiolle annettavista rekisteröintipalveluista ei toistaiseksi peritä maksua, vaan rekisteröivälle organisaatiolle muiden organisaatioiden varmennehakemusten käsittelystä aiheutuvien kustannusten kattaminen ratkaistaan myöhemmin erikseen.

30.11.2010

Terveydenhuollon ja apteekkien muille tietoteknisille toimittajille tuotettavista testivarmenteista ja -korteista VRK perii hinnastonsa mukaisen kappaleperusteisen maksun tilaajilta.

Terveydenhuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöönoton siirtymäaikojen päätyttyä kaikki varmennepalveluiden, varmenteiden ja korttien tuottamisesta sekä varmennehakemusten rekisteröinnistä aiheutuvat kustannukset peritään terveydenhuollon palvelujen antajilta ja apteekeilta käyttökustannuksina vastaavasti kuten eReseptin ja eArkiston käytöstä aiheutuvat kustannukset. Eduskunta on 23.11.2010 hyväksynyt siirtymäaikojen jatkamisen (HE 176/2010).

Julkisen ja yksityisen terveydenhuollon palvelujen antajilta, apteekeilta ja näiden KanTa-tietoliikenneyhteyksistä vastaavilta liityntäpisteiltä ei siten toistaiseksi peritä maksuja varmenteista, toimikorteista, rekisteröinnistä tai muista varmennepalveluista. Toiselle organisaatiolle annettavista rekisteröintipalveluista ei toistaiseksi peritä maksua, vaan rekisteröivälle organisaatiolle muiden organisaatioiden varmennehakemusten käsittelystä aiheutuvien kustannusten kattaminen ratkaistaan myöhemmin erikseen. Korteissa mahdollisesti käytettävistä valokuvista aiheutuvista kustannuksista sekä valokuvien hankkimisesta ja käyttöoikeuksista vastaa kuitenkin kukin terveydenhuollon organisaatio ja apteekki.

ROOLI- JA ATTRIBUUTTITIE TOPALVELUT

Valvira on julkaissut 14.10.2010 rooli- ja attribuuttitietopalvelun attribuuttitietojen käyttöä eReseptissä koskevat tarkentavat määrittelyt (<http://www.valtteri.fi>). Ammattihenkilöiden ammattioikeuksien rajoituksia koskevien tietojen rakenteistaminen Terhikki-rekisterissä ja rooli- ja attribuuttitietopalvelun täyteen tuotantokäyttöön ottaminen pyritään toteuttamaan helmikuun 2011 loppuun mennessä.

TIEDOTTAMINEN

Tiedotusvastuu terveydenhuollon varmentamisen osalta on 1.12.2010 lukien VRK:lla. VRK:n Fineid-sivustolla (<http://www.fineid.fi>) julkaistaan erillinen terveydenhuollon varmennepalveluiden osio, joka linkitetään omaksi kokonaisuudekseen myös Valviran varmenesivuille osoitteeseen <http://www.valtteri.fi>. Valvira tiedottaa oman varmennejärjestelmänsä toiminnasta ja sen päättymisestä Valtteri-sivustollaan.

Lisätiedot

Valvira erityisasiantuntija Maijaliisa Aho puh. 050 917 9325
VRK järjestelmäasiantuntija Mika Pohjolainen puh. 040 354 7892
kehityspäällikkö Antti Partanen puh. 050 349 8745
järjestelmäintegraattori Erkki Wuoma puh. 050 517 6066